

“Het werd hoog tijd om het sociaal statuut van de zelfstandigen te verbeteren”

IAB : Beursgenoteerde ondernemingen moeten vanaf 2005 hun geconsolideerde rekening volgens de IAS-normen opmaken. Vindt u dat ook niet-genoteerde ondernemingen, zoals de kmo's, de mogelijkheid moeten krijgen om deze normen toe te passen ? Denk bijvoorbeeld aan een dochteronderneming van een grote genoteerde groep die haar rekeningen in een andere boekhoudstandaard dan haar moederonderneming zou opstellen.

Sabine Laruelle : De kernidee die ik doorheen het gehele beleid dat ik voer probeer te laten gelden, is het woord evenwichtigheid. U geeft mij een voorbeeld, ik zou u uiteraard tegenvoorbeelden kunnen opsommen. Een kleinhandelszaak met één werkeenheid en 20 verichtingen per dag, zonder veel omhaal of diepere reflectie de IAS-normen opleggen, zou geen zin hebben. Waarom dergelijke zaak normen opleggen die misschien niets bijbrengen, noch voor de zaak zelf, noch op het gebied van de transparantie of van de informatie ? Wat ik zou willen zeggen is : opgelet, de richtlijn komt eraan. We gaan die zeker toepassen, maar we moeten, op Belgisch niveau, ervoor uitkijken dat we logisch zijn in onze wensen. Wat is het doel van deze regering ? Dat doel is zeer ambitieus, namelijk 200 000 banen scheppen. Iedereen is het erover eens dat de kleinste schakel van onze economie de kmo is, de zeer kleine onderneming, de zelfstandige. We zijn ons daar allen, binnen onze bevoegdheden, van bewust. En het is met dat doel voor ogen dat ik werk. Ik probeer een bepaald aantal instrumenten te creëren, er andere aan te passen of af te schaffen, om de kmo's en de zeer kleine ondernemin-

Naar aanleiding van de besprekingen over het sociaal statuut van de zelfstandigen hadden de voorzitter, Johan De Leenheer, de ondervoorzitter en de Algemeen Directeur van het IAB een gesprek met mevrouw Sabine Laruelle, Minister van Middenstand en Landbouw, om samen de dossiers waarmee ze belast is te overlopen.

gen in staat te stellen, voort te doen, soms zelfs gewoonweg te overleven. Ik probeer er iets aan te doen dat ze minder snel failliet gaan, en dat de zeer kleine onderneming misschien een kmo kan worden, en op termijn misschien een middelgrote onderneming. We hebben toch

voorbeelden van geslaagde familie-kmo's, we kennen er allemaal een paar met een voorbeeldfunctie. Wat we ook wensen is een aantal punten op een rij te zetten zodat de jongeren die een carrière als ondernemer ambiëren, die zin hebben hun eigen zaak op te starten, dat ook kunnen doen en er zin blijven in hebben. Maar wat ik helemaal niet wil, is maatregelen nemen die niet aangepast zijn en die verder niets bijbrengen. Ik wil geen voorbarig standpunt innemen : mijn idee is simpel, de richtlijn over de IAS-normen betreft de beursgenoteerde ondernemingen. Voor de andere ondernemingen heb ik gewoon gezegd dat we bedenktijd nodig hebben. Samen met de kabinetten van de ministers Reynders en Moerman werd een werkgroep opgericht om zich over de toepasselijkheid van de IAS-normen op de kmo's te beraden. Voor de kmo's die geen moederbedrijf hebben, moeten we misschien kijken of het nog pertinent is. We moeten uitmaken hoe ver we willen gaan met de IAS-normen. Faseren we het instrument of faseren we het niet ? Voor een bepaald aantal kmo's ben ik er niet zeker van dat het een meerwaarde zal opleveren, tenzij meer werk, meer paperassen, maar geen winst op gebied van informatie en transparantie. Maar wat voor de ene kmo geldt, geldt niet noodzakelijk voor de andere. Wat ik wens, is uiteraard overleg te plegen met uw Instituut.

IAB : De directeur van de afdeling economie van het VBO stelde in een recente toespraak vast dat de industriële tewerkstelling in België jammer genoeg een beetje daalt en er steeds meer banen komen in de tertiaire sector. Maar de groei van de tertiaire sector impliceert dat er steeds meer nood is aan flexibiliteit, met name op het vlak van de werkuren. Wat denkt u te doen om de flexibiliteit van onze handelszaken te bevorderen ?

Sabine Laruelle : Flexibiliteit is uiteraard een debat op zich en, tenminste binnen mijn bevoegdheid, sta ik niet te dringen om me over flexibiliteit te bezinnen. Maar wat inzake flexibiliteit voor de tertiaire sector geldt, geldt vast ook voor de industrie. Voor wat de kleinhandel en de franchisers betreft, is mijn kernwoord evenwichtigheid. Natuurlijk geven we er ons rekenschap van dat de consumenten nieuwe behoeften, nieuwe verwachtingen hebben. De nachtwinkels bijvoorbeeld, blijven toenemen en werken goed. Schijnbaar tenminste, want als we de inkomsten aan de verkochte producten zouden toetsen, zouden we vaak verbaasd staan. Als we de omzet zouden splitsen per categorie producten, bijvoorbeeld sigaretten, alcoholische dranken, brood, autoprodukten, enz. zouden we verbaasd staan over het resultaat. Maar dat aspect buiten beschouwing gelaten, geloof ik echt dat het verschijnsel aan een behoefte beantwoordt. Maar momenteel respecteren deze nachtwinkels, toch zeker voor een groot aantal, de economische noch de sociale wetgeving. Sommige zijn dag en nacht open. Andere zijn 7 dagen op 7 open en respecteren de wetgeving van 1971 op de zondagsrust helemaal niet. Mijn denkspoor is de volgende : de consument heeft inderdaad een zekere verwachting, maar wij moeten deze proberen te kaderen. En dan komen we weer uit bij het beraad over de franchisers. Er zijn grote distributieketens met een bepaald aantal franchisers die ons zeggen : opgelet, in andere landen hebben we meer mogelijkheden, we kunnen langer open blijven, dat is flexibeler. Daarenboven is België een klein landje, omgeven door grenzen, zoals de Franse grens, de Duitse grens, en dat betekent concurrentievervalsing want wij zijn minder flexibel. Hierna volgen enige elementen die in onze denkspoor moeten opgenomen worden. Natuurlijk ben ik niet ongevoelig als de gemeenten me zeggen : wij zijn een hoogtoeristisch centrum

en u ziet er geen graten in dat onze handelaars hun winkels niet alle 52 zondagen kunnen openhouden. Onze toeristische inkomsten zullen dalen. Inderdaad, over elk van deze gewettigde vragen valt iets te zeggen. Zeker als er, aan de andere kant, zelfstandigen staan die ons zeggen : wij willen ook geen sociale achteruitgang meer. Ik sta alleen in de winkel, of samen met mijn echtgenote, en als ik 7 dagen op 7, 24 uren op 24, moet openhouden, hou ik dat niet vol. Vandaar mijn oproep voor gezond verstand. We moeten deze handelaars ook in staat stellen het fysiek vol te houden, hun het recht geven om één dag per week te rusten, ervoor zorgen dat ze niet geconfronteerd worden met grotere ondernemingen die personeel kunnen tewerkstellen terwijl zij er geen hebben, ondernemingen die kunnen openen op uren die concurrentievervalsing veroorzaken. Geconfronteerd met deze tegengestelde verzuchtingen, wil ik tot een ernstig overleg komen. Voorts zou ik tot een gecoördineerde, een geïntegreerde benadering willen komen die ook de richting van een vereenvoudiging uitgaat. We beseffen dat in al deze domeinen verscheidene wetgevingen van toepassing zijn die niet altijd even coherent zijn.

IAB : Om op de franchising terug te komen, waarom zou u in deze sector wetten willen uitvaardigen ?

Sabine Laruelle : Onze wens tot verandering beantwoordt aan een vraag die zowel van de franchisors als van de franchisers uitgaat. Franchising beantwoordt in 90 tot 95 % van de gevallen aan de verwachtingen. Toch moeten we in een bepaald aantal gevallen vaststellen dat de franchiser, in het stadium vóór de overeenkomst, niet over voldoende informatie beschikte en dat het niet goed gaat. We stuiten soms op onevenwichtigheden in de contracten. De franchisor bevindt zich immers in een machtspositie, terwijl de franchiser er alleen voor staat. Ook daar is het onze wens om tot een gedachtewisseling te komen, met de franchisors en met de franchisers, om te zien of we geen typecontract kunnen uitwerken, zoals in Frankrijk bestaat, of een kaderwet die de verplichting inhoudt dat de franchisors de franchisers vóór de overeenkomst behoorlijk moeten informeren. Wat ik zeker niet wil is iets doen waardoor er morgen minder franchisers zijn en bijgevolg minder

De leden van het IAB moeten zich niet schamen voor hun opleiding noch over hun bekwaamheid. Op internationaal niveau slaat België helemaal geen slecht figuur.

Voorzitter De Leenheer overhandigt het boek "De oprichting van vennootschappen en de opstartfase van ondernemingen" aan Minister Sabine Laruelle.

banen of minder toegevoegde waarde. Mijn bekommernis is de franchisers een bepaald aantal dingen te garanderen zodat als ze zich verbinden, dat met volle kennis gebeurt. Ik pleit dus voor een beetje meer transparantie en informatie. Mijn doel is de franchisers te beschermen, maar ook de franchisors. Met behoorlijke informatie hopen we een hoger slaagpercentage te behalen. Immers, wie goed geïnformeerd is, is beter gewapend en weet beter wat hem te wachten staat.

IAB : Waarom heeft de regering een zoveelste Ronde Tafel over de zelfstandigen georganiseerd, terwijl de problemen van laatstgenoemden welbekend zijn ?

Sabine Laruelle : Weet u, het is altijd hetzelfde, er is altijd wat aan te merken. Je kunt nooit voor iedereen goed doen. Ten eerste: de organisatie van de Ronde Tafel staat in het regeerakkoord en ik doe niets anders dan het regeerakkoord uitvoeren. Ten tweede: als we een rondetafelconferentie organiseren krijgen we kritiek,

maar als we er geen hadden georganiseerd, kregen we het verwijt dat de regering niet

overlegt. En dat overleg is een noodzaak. Ik geef een voorbeeld. Het nieuwe stelsel dat we willen invoeren, de kapitalisatie bijvoorbeeld, is een heel nieuw stelsel. We moesten dus uitleggen, in elk geval op regeringsniveau, wat deze kapitalisatie inhoudt. We moesten nagaan of de beroepsorganisaties er konden mee instemmen. We blijven onderhandelen over de vraag hoe we het concreet gaan organiseren. Betreffende de kleine risico's bijvoorbeeld, of ook betreffende de gezondheidszorgen waren er verschillende opties mogelijk. En op het gebied van de uitkeringen, hoe ver kunnen we gaan, gaan we niet te ver ? Zijn de organisaties er, wat de kleine risico's betreft, in geïnteresseerd dat deze verplichte verzekering voor de gepensioneerden gratis is, met het risico dat, indien dat zo is, het de actieven zijn die moeten betalen. Verkiezen ze een vaste bijdrage ? Verkiezen ze andere soorten tussenkomsten ? Allemaal vragen die een Ronde Tafel vereisten. Welke zijn hun prioriteiten voor wat de pensioenen betreft ? Is het het kapitalisatiestelsel ? Moeten we ons hoofdzakelijk op de

Interview

tweede pijler richten of zijn de laagste pensioenen van de eerste pijler prioritair? Dat alles werd besproken en op de tafel geworpen. Ik vind het ook belangrijk dat de organisaties een zeker aantal eisen konden formuleren op het gebied van de financiering. Kortom, de Ronde Tafel heeft gewerkt. Ze heeft het in elk geval mogelijk gemaakt dat iedereen duidelijk zijn standpunt kon uiten en in een bepaald aantal gevallen werd er ook vooruitgang geboekt.

IAB : Maar meer algemeen wenste u het vooral op te nemen voor de verbetering van het sociaal statuut van de zelfstandige...

Sabine Laruelle : Momenteel bedraagt het pensioen van een zelfstandige 620 EUR per maand : vindt u dat normaal, is dat het levensminimum? Stel dat u een alleenstaande zelfstandige bent, u hebt geen gezin, uw kinderen kunnen u niet financieel steunen. Dan zijn er twee mogelijkheden, ofwel hebt u wat geld opzij kunnen zetten om dat pensioentje aan te vullen, ofwel

hebt u niets anders en leeft u op het randje van de armoede. Als uw gezondheid achteruit gaat en u bent bijvoorbeeld op zoek naar een bejaardentehuis, kunt u mij een tehuis aanwijzen waar iemand zich voor 620 EUR per maand kan laten opnemen? En 840 EUR per maand voor gehuwde zelfstandigen is niet zo veel meer. Dat is nog altijd minder dan het levensminimum. Ik denk dat ik een paar cijfers moet citeren : 90 % van de zelfstandigen heeft minder dan 43 000 BEF inkomen, 30 % bevindt zich onder de armoedegrens.

IAB : Nochtans willen bepaalde partijen van de meerderheid de bovengrens voor de sociale bijdragen van de zelfstandigen afschaffen...

Sabine Laruelle : Ze willen de bovengrens afschaffen zodat in de plaats van 30 %, er 70 % onder de armoedegrens zullen vallen. Erger nog, ze zullen failliet gaan, ze zullen werkloos worden. En dan zal men een lumineus idee krijgen, men zal ze een werkloosheidsuitkering geven. Wel, is het dat wat we willen? Als dat de vooruitzichten zijn voor een zelfstandige, ziet het er triest uit. Ik wil liever zeggen: u bent zelfstandige en u hebt risico's genomen, wel, voor uw pensioen hebt u recht op een minimum. Wij vragen niet het onmogelijke, wij vragen gewoon een gelijkschakeling met de minima, niet met de maxima, van de anderen. Met andere woorden, 200 EUR per maand meer voor iedereen.

IAB : Wat vindt u van de critici die beweren dat de kleine risico's ten laste van de zelfstandigen leggen, geen goede zaak is?

Sabine Laruelle : U moet weten dat 80 % van de zelfstandigen reeds bijdraagt. Voor de andere 20 % zal het uiteraard een inspanning vergen. Natuurlijk is het niet perfect, niets is perfect. Het regeerakkoord wil naar harmonisatie streven; naar harmonisatie streven is niet alleen praten over de kleine risico's, over de invaliditeitsvergoedingen, of over een volledige "deplafonnering" nu meteen. Harmonisatie is vooreerst het probleem van de laagste pensioenen aanpakken, de kleine risico's, de kapitalisatie.

IAB : Wat dan te denken van de meerderheidspartijen die de verbetering van het sociaal statuut van de zelfstandigen

willen koppelen aan een opvoering van de jacht op de valse zelfstandigen ? Men spreekt van de blinde toepassing van 12 criteria die worden geacht de echte zelfstandigen van de valse te onderscheiden...

Sabine Laruelle : Ik koppel die 2 dossiers niet aan elkaar. Ik koppel de valse zelfstandigen wel aan de totaliteit van de sociale fraude en, heel begrijpelijk, zeggen de regeringspartners me net hetzelfde. Evenzo is er geen strijd tegen de sociale fraude zonder strijd tegen de fiscale fraude. Maar in geen van beide dossiers mogen we een heksenjacht ontketenen, dat is onaanvaardbaar. Wat de valse zelfstandigen betreft, zijn er inderdaad problemen. Zoals u wel weet heb ik met een bepaald aantal sectoren gepraat, waaronder de schoonmaaksector. Ze zeggen me dat er heel wat ondernemingen zijn die de voor de schoonmaak aangenomen personen verplichten het statuut van zelfstandige aan te nemen. Het behoeft geen betoog dat zulks zeer zware concurrentievervalsing veroorzaakt, zeker ten opzichte van ondernemingen die in regel zijn met de sociale wetgeving. Anderzijds, en u hebt het benadrukt, heb ik de federaties van de vrije beroepen, de intellectuele beroepen, waarvan u deel uitmaakt, ontmoet. Ik zeg niets anders dan het Hof van Cassatie dat zich daar eerder over uitsprak, met name dat, om te weten of iemand al dan niet zelfstandig is, men zich moet baseren op de wil van de partijen. Een zelfstandige is op de eerste plaats iemand die zelfstandig wil zijn. Ik hecht zeer veel belang aan deze keuze van de partijen. Maar mocht u het in dat schoonmaakbedrijf aan de dames en heren die daar aanwezig zijn vragen, ben ik er zeker van dat ze waarschijnlijk niet erg veel zin hebben om zelfstandige te zijn. Mocht u het daarentegen aan stagedoende advocaten vragen, dan zullen ze u bevestigen dat ze echt zelfstandige willen zijn. Kortom, als u deze 12 criteria onbedachtzaam toepast, gaan we zware problemen krijgen. Ik denk dat we tot een pragmatische oplossing moeten komen. Ten eerste, verklaren dat het allereerst om de keuze van de partijen gaat. Ten tweede, in specifieke sectoren de problemen oplossen, maar zonder er meer te creëren dan er moeten opgelost worden. Als we morgen meer faillissementen veroorzaken omdat we iedereen als werknemer aanmerken, hebben we geen al te nuttig werk verricht.

IAB : De invoering van een ruling om uit te maken wie zelfstandige is en wie niet, biedt dat een haalbare oplossing ?

Sabine Laruelle : In het regeerakkoord is er sprake van de oprichting van een rulingcommissie die preventief zou kunnen optreden. Deze methode zou eenvoudig

zijn : iemand gaat zich inschrijven bij een sociale verzekeringskas die hem moet kunnen zeggen : opgelet, in deze of gene sector loopt u het gevaar dat men u als werknemer kan herkwalificeren. Het is dus een rulingcommissie die, zoals in fiscale zaken, preventief kan optreden. Maar het zou niet verplicht zijn zich tot deze commissie te wenden.

IAB : : In het editoriaal van een recente editie van PACIOLI, het tijdschrift van het BIBF, hebt u terecht verklaard dat boekhouders(-fiscalisten) geen werknemers zijn, en dat ze het ook niet willen worden. In tegenstelling hiertoe, heeft de wetgever nochtans voorzien in de erkenning van interne accountants en belastingconsulenten. Duizenden confraters zijn derhalve, in de hoedanigheid van werknemer, erkend als intern lid van het IAB. Het IAB heeft steeds benadrukt dat onze interne leden een belangrijke functie uitoefenen, zowel in de kmo's als in de grote ondernemingen. Uiteraard staan deze interne leden, op het gebied van opleiding en stage, op hetzelfde hoge peil als de externe leden. Hebt u, als Minister van Middenstand, een speciale boodschap voor deze leden ?

Sabine Laruelle : Voor ik minister werd, zat ik bij een landbouworganisatie waar ik zware financiële herstructureringsproblemen heb meegemaakt en de persoon waarop ik steunde was de interne accountant. Ik heb zijn bekwaamheid op het gebied van feedback, informatie en zijn betrouwbaarheid leren waarderen. In de meeste ondernemingen, groot of klein, en misschien nog meer in de kleine, bekleedt de interne accountant een sleutelpositie. Wat ik hun in elk geval wil zeggen is dat ik het werk dat ze verrichten echt waardeer, ik waardeer het niveau van de opleiding en de uitmuntendheid die ze bereiken. Ik denk dat ze zich zeker moeten blijven bijscholen en daarbij is er voor uw Instituut echt een belangrijke rol weggelegd, want dat niveau van uitmuntendheid moet blijven stijgen als de onderneming, ongeacht haar omvang, concurrentieel wil blijven. Ik zou hun ook willen zeggen dat het duidelijk is dat ze, in een bepaald aantal nieuwe wetgevingen - en hier kom ik terug op de IAS-normen - uiteraard de voorbode vormen en dat het dankzij hen is dat alles goed zal verlopen. Maar ik ben ervan overtuigd dat alles goed zal verlopen. Per slot van rekening - en we moeten er niet voor terugdeinzen om eraan te herinneren - de leden van het IAB moeten zich niet schamen voor hun opleiding noch over hun bekwaamheid. Op internationaal niveau slaat België helemaal geen slecht figuur. We moeten ons daarvan bewust zijn en het durven herhalen.¶